

RAZGOVOR**Ministar obrane Ante Kotromanović**

O predstojećem NATO samitu u Chicago i suradnji sa saveznicima u inicijativi Pametna obrana te našem budućem angažmanu u Afganistanu, ali i o preustroju i smanjenju osoblja te ambicioznim i odlučnim potezima što ih planira poduzeti na području opremljenosti i sposobnosti hrvatskog vojnika, razgovarali smo s ministrom obrane Antonom Kotromanovićem, koji je uz ostalo posebno istaknuo kako će se zalagati za još otvorenije i transparentnije poslovanje MORH-a i otvorenost prema javnosti.

Hrvatski vojnik u operacijama
je jedna od najboljih promidžbi
Hrvatske i na ovaj način jasno
pokazujemo kako povjerena
sredstva ulažemo na najbolji
mogući način

“ Naš angažman u Afganistanu, Kosovu, Golanskoj visoravni i ostalim operacijama i misijama potvrđuje kako hrvatski vojnik vrlo konkretno može pridonijeti naporima u uspostavljanju sigurnosti i stabilnosti

Željko STIPANOVIĆ, Vesna PINTARIĆ, snimio Tomislav BRANDT

STVORIT ĆEMO MANJI, ALI UČINKOVITIJI I TRANSPARENTNIJI SUSTAV

Želim vidjeti hrvatskog vojnika koji svojom uvježbanošću, opremljenošću i sposobljenosti služi na čast svima nama i opravdava povjerenje koje su mu građani ove zemlje povjerili. Naš je cilj da naš vojnik, mornar, pilot ima primjerene uvjete za život, bolju opremu i plaću. Stvorit ćemo manji sustav koji će biti transparentniji i učinkovitiji u svom promišljanju, svrsi, djelovanju i načinu rada

Nedavno ste se vratili iz Bruxellesa sa sastanka ministara obrane i vanjskih poslova. To je posljednji takav sastanak prije NATO samita u Chicagu. Koje su bile glavne teme sastanka?

Da, radi se o posljednjem sastanku ministara vanjskih poslova i ministara obrane prije predstojećeg samita šefova država i vlada što će se održati uskoro u Chicagu. Slijedom toga i glavni fokus sastanka bio je na temama koje će biti i na nadolazećem samitu. Sastankom su prije svega dominirale teme vezane uz Afganistan - poput budućeg angažmana Saveza u Afganistanu i pitanje održivosti afganistanskih snaga sigurnosti, zatim teme vezane uz obrambene sposobnosti Saveza s posebnim naglaskom na mjerama koje je u trenutačnoj finansijskoj krizi potrebno poduzeti kako bi NATO i dalje bio u mogućnosti odgovoriti zahtjevima iz Strateškog koncepta. Značajnu pozornost imale su i teme poput proturaketne obrane, odnosa s Rusijom i daljnog jačanja mreže partnerstva za globalnu sigurnost.

Glavni tajnik NATO-a najavio je da će na predstojećem NATO samitu suradnja, solidarnost i povezivanje snaga saveznika biti u središtu interesa. Koliko Republika Hrvatska i njezine Oružane snage mogu pridonijeti tome i uklopiti se u buduće zajedničko djelovanje?

Složio bih se s očekivanjima koje ste naveli za predstojeći samit koji je obilježen posljedicama finansijske krize i smanjenim obrambenim proračunima kod većine saveznika. Glavna poruka što se očekuje od samita u Chicagu jest na koji način saveznici namjeravaju održati potrebnu razinu sposobnosti koje osiguravaju Savez vjerodostojnim. Samit je prilika da se uvede novi pristup razvoju i održavanju sposobnosti te novi način njihova povezivanja. U tom kontekstu inicijativa Pametne obrane ima središnje mjesto. Namjera je da se upravo Pametna obrana uvede kao dugoročni pristup NATO-a u izgradnji potrebnih sposobnosti. Male države poput Hrvatske ovdje imaju poseban interes. Pametnom obranom malim se nacijama pruža prilika pristupa projektima koji bi inače zbog niza razloga bili iznimno teško dostupni. S druge strane ona nam može osigurati da naše postojeće sposobnosti u suradnji s našim partnerima održimo i osnažimo. Hrvatska ima cijeli niz sposobnosti koje je čine prepoznatljivom u Savezu i upravo su one naš potencijal za opipljivi doprinos.

 RAZGOVOR
Sudjeluje li Republika Hrvatska i njezine Oružane snage u toj inicijativi i u kojoj mjeri?

Od početka s posebnom pozornošću pratimo i uključujemo se u razvoj inicijative. Pritom je naša namjera sasvim jasna i čvrsto sam uvjeren opravdana. Hrvatska, i sama u uvjetima finansijske krize, vidi Pametnu obranu i multinacionalni pristup u izgradnji obrambenih sposobnosti kao priliku za održavanje vlastitih postojećih i stjecanje novih sposobnosti.

Od inicijalnog paketa područja suradnje, Hrvatska je na temelju procjene opravdanosti, perspektivnosti i mogućnosti djelovanja iskazala svoju namjeru za sudjelovanjem u osam projekata. S posebnim bih zadovoljstvom istaknuo kako je od osam odabralih projekata

“Želja mi je da energija, samopouzdanje i pobjednički duh koji su tada krasili hrvatskog vojnika, ostanu u temelju i današnjih Oružanih snaga i da se prenose na mlađe generacije

pet već u paketu najperspektivnijih projekata Pametne obrane koji će biti predstavljen na predstojećem samitu. Posebno bih naglasio i našu suradnju s Češkom Republikom na uspostavljanju zajedničke standardizirane obuke za helikopterske mentorske timove pri čemu se dio obuke odvija u Češkoj Republici a dio u Hrvatskoj. Ovaj projekt je već zaživio i naši su helikopterski mentorи već održali dio zajedničke obuke u Češkoj. Početak dijela zajedničke obuke u Hrvatskoj započinje krajem ovog mjeseca. Ovom suradnjom i prije samita, na najbolji mogući način demonstriramo mogućnosti multinacionalnog pristupa. Ovu suradnju treba promatrati i u kontekstu mogućeg оформљавања šireg multinacionalnog zračnog središta za obuku, što bi bio izravan doprinos kvaliteti naše obuke i afirmiranju naših nacionalnih kapaciteta.

Osim tih projekata, nastavljamo s ispitivanjem mogućnosti uključenja i u druge projekte u sklopu Pametne obrane. Uvjeren sam da ćemo do samita imati i veći broj projekata u kojima sudjelujemo.

Posebno važnu ulogu u održavanju sjećanja i vrednovanju Domovinskog rata imaju hrvatska vojna glasila, koja su i do sada kvalitetno pratila ove teme. Nadam se da će tako ostati i u budućnosti

Povlačenje glavnine NATO snaga iz Afganistana najavljeno je do kraja 2014. godine. Hoće li se i broj pripadnika hrvatskog kontingenta smanjivati u operaciji i na koji način?

Posljednji sastanak ministara vanjskih poslova i obrane potvrdio je da Savez ostaje predan uspješnoj implementaciji procesa tranzicije u Afganistanu do kraja 2014. Cilj je izgraditi održive i vjerodstojne afganistske snage sigurnosti koje će biti u mogućnosti pružiti sigurnost prije svega afganistanskim građanima. Istodobno s napretkom afganistanskih snaga u svojim sposobnostima i obučenosti, i savezničke će snage smanjivati svoju nazočnost te prilagođavati karakter angažmana. Savez će većinu svojih naporova 2013. godine usmjeriti u obuku i savjetovanje afganistanskih snaga sigurnosti. Vrlo slične zadaće radit će i nakon 2014. godine. U dalnjem angažmanu u Afganistanu Hrvatska ostaje predana savezničkim naporima u pružanju potpore afganistanskim vlastima te usvojenim

načelima tranzicije koji podrazumijevaju načelo solidarnosti zajedno unutra, zajedno vani. Ukrzo ćemo izraditi i detaljnije smjernice našeg budućeg angažmana u Afganistanu. Želim jasno istaknuti kako će sve promjene našeg angažmana na terenu biti uvjetovane napretkom u implementaciji procesa tranzicije, razvojem situacije na terenu te jačanjem sposobnosti afganistanskih sigurnosnih snaga.

Tijekom 2012. ne planiramo značajnije promjene našeg kontingeta. Početak značajnijih smanjenja našeg angažmana očekujemo tijekom 2013. godine. Pritom je naša namjera sve promjene pravodobno koordinirati sa zapovjednicima ISAF-a, ključnim saveznicima te afganistanskim vlastima. Međutim, iako ćemo prilagođavati naš angažman, fokus ostaje na potpori afganistanskih snaga, mentoriranjem, obukom i savjetovanjem. Upravo ove zadaće vidimo kao podlogu i za naš mogući angažman nakon 2014. a naša bi brojnost na terenu bila mnogo manja od trenutačnog broja snaga.

Pripadnici OSRH za svoje sudjelovanje u mirovnim misijama i operacijama dobivaju samo povjale. Što je glavni razlog takve percepcije?

Prije svega smatram da je takva percepcija rezultat predanosti naših vojnika u operacijama i misijama. U provedbi dodijeljenih im zadaća naši vojnici pokazuju vjerodostojnost, zavidnu učinkovitost i razinu spremnosti. Naš angažman u Afganistanu, Kosovu, Golanskoj visoravnji i ostalim operacijama i misijama potvrđuje kako hrvatski vojnik vrlo konkretno može pridonijeti naporima u uspostavljanju sigurnosti i stabilnosti.

Za uspješnost našeg angažmana u inozemstvu zaslužna je i dobra priprema i obuka hrvatskog vojnika te ozbiljnost kojom naš vojnik pristupa vrlo kompleksnim misijama i zadaćama. Hrvatski vojnik u operacijama je jedna od najboljih promidžbi Hrvatske i na ovaj način jasno pokazujemo kako povjerenja sredstva ulažemo na najbolji mogući način.

Ono na čemu ću posebno inzistirati jest unapređenje obuke Oružanih snaga. Ona mora biti intenzivna, realistična i usredotočena na zadaće

Od inicijalnog paketa područja suradnje, Hrvatska je na temelju procjene opravdanosti, perspektivnosti i mogućnosti djelovanja iskazala svoju namjeru za sudjelovanjem u osam projekata. S posebnim bih zadovoljstvom istaknuo kako je od osam odabranih projekata pet već u paketu najperspektivnijih projekata Pametne obrane koji će biti predstavljen na predstojećem samitu

Pred nama je obilježavanje vojno-redarstvene operacije Bljesak kojom je započelo konačno oslobođanje naše domovine. Smatra-te li da su pobjednosne operacije Hrvatske vojske na dovoljno kvalitetan način vrednovane ili ti povijesni uspjesi polako padaju u zaborav?

Malo je vojski na svijetu koje se mogu poohvaliti tako velikim pobjedama kao naše Oružane snage. Pri tome Bljesak zauzima jednu od najsvjetlijih točaka novije hrvatske povijesti. Bljesak je, u osviti Oluje, pokazao kako Hrvatska ima snažnu, obučenu i motiviranu vojsku, sposobnu provesti najsloženije vojne operacije. Obilježavajući pobjede iz Domovinskog rata, najprije se moramo s poštovanjem prisjetiti naših poginulih i umrlih suboraca i njihovih obitelji. To je ujedno prilika i za nas sudionike tih događaja da se opet sastanemo i prisjetimo slavnih ratnih dana. Želja mi je da energija, samopouzdanje i pobjednički duh koji su tada krasili hrvatskog vojnika, ostanu u temelju i današnjih Oružanih snaga i da se prenose na mlade generacije. Zato nam je izuzetno važno prisjećati se ovih velikih povijesnih događaja i u tome će Ministarstvo obrane uvijek biti u prvim redovima. Posebno važnu ulogu u održavanju sjećanja i vrednovanju Domovinskog rata imaju hrvatska vojna glasila, koja su i do sada kvalitetno pratila ove teme. Nadam se da će tako i ostati i u budućnosti.

Imali ste prigode nazočiti nizu vježbi pripadnika OSRH. Jeste li zadovoljni njihovom obučenošću, osposobljenosti i opremljenosti?

Želim jasno istaknuti - jedan od mojih ključnih prioriteta jest apsolutno obuka i podizanje spremnosti pripadnika OSRH. Pritom je obuka ključni segment za održavanje spremnosti OS za obavljanje zadaća koje su im povjerene, bilo da je riječ o nacionalnim zadaćama ili zadaćama u međunarodnim operacijama i misijama. Razina spremnosti naših snaga je na zavidnoj razini što svakodnevno potvrđujemo našim angažmanom u operacijama i na to sam osobito ponosan. Nastavak intenziviranja i povećavanje opsega obuke, podizanje razine interoperabilnosti naših snaga su izazovi koji stoje pred nama. Kao ministar obrane namjeravam učiniti sve potrebno kako bi se ovim izazovima odgovorio i istodobno osigurati sva potrebna sredstva. Želim vidjeti hrvatskog vojnika koji svojom uvježbanošću, opremljenosti i osposobljenosti služi na čest svima nama i opravdava povjerenje koje su mu građani ove države povjerili.

Koji su najveći problemi s kojima ste se u MORH-u susreli od imenovanja na mjesto ministra obrane?

Jedan od najvećih problema koji sam zatekao dolaskom u Ministarstvo obrane jest preglomazan sustav u kojem je bilo previše ljudi i funkcija, što je rezultiralo sporušću, inertnošću i neefikasnosti sustava. U takvim okolnostima donosile su se loše odluke, milijunski projekti se nisu završavali na vrijeme, previše je bilo lošeg i nasavjesnog upravljanja imovinom u vlasništvu Ministarstva obrane. Kad smo uočili sve te nedostatke i probleme, potaknuli smo njihovo rješavanje, a neke smo ljude smijenili s njihovih funkcija. Neke smo predmete prosljedili Vojnoj policiji na rješavanje i čekamo njihove rezultate. Posebno moram istaknuti svoje nezadovoljstvo nesavjesnim poslovanjem nekih ljudi koji su svojom nebrigom oštetili Ministarstvo obrane jer su dopustili da određeni subjekti iskorištavaju i ne plaćaju ono što su dogovorili s MORH-om. To jednostavno moramo prekinuti, zaustaviti i dovesti u red. Jedna je to od naših primarnih zadaća, kako mene kao ministra tako i svih mojih suradnika. Naš je cilj da naš vojnik, mornar, pilot ima primjerene uvjete za život, bolju opremu

Preustroj MORH-a je pri kraju i broj djelatnika će se smanjiti za oko 200 ljudi tako da ćemo do kraja lipnja u Ministarstvu imati 1115 ljudi. Ovaj preustroj smatramo uvodom u značajniji preustroj već u 2014. godini kada planiramo dodatno smanjenje u MORH-u na oko 700 ljudi.
Ljudi koji odlaze, a riječ je uglavnom o državnim službenicima, napuštaju sustav uz poticajne otpremnine za koje smo ove godine osigurali oko 23 milijuna kuna

Časopis Hrvatski vojnik i ostala izdanja su naš glas prema hrvatskim građanima i građankama. Zbog toga nam je vrlo važno očuvati njihovo povjerenje te ću inzistirati da informacija koju im dajemo bude istinita, relevantna i potpuna

i plaću. Stvorit ćemo manji sustav koji će biti transparentniji i učinkovitiji u svom promišljanju, svrsi, djelovanju i načinu rada.

Koliko nas te nepravilnosti što ste ih u svom odgovoru dotaknuli opterećuju u finansijskom smislu?

Na jedan način to nas jako opterećuje. Izdvojit ću samo nekoliko primjera. Mnoge institucije, među kojima čak i pojedina ministarstva, gradovi i privatni subjekti koristili su se našim resursima a da pritom nisu ništa plaćali. Radi se o iznosu do devedeset milijuna kuna koja nam nisu plaćena. Riječ je o korištenju relejnih baznih stanica, garaža, poslovnih prostora, nekretnina, energije i struje. Mi ćemo učiniti sve da se takva praksa zaustavi.

Koje ciljeve i planove imate na mjeru realizirati u poboljšanju djelovanja i podizanja opće učinkovitosti MORH-a i OSRH-a?

Na tome se već intenzivno radi. Na području uređenja sustava, već radimo na novom Zakonu o obrani i Zakonu o službi u OSRH, koji će bolje odgovoriti na potrebe funkcioniranja obrane u današnje vrijeme. Nacrt novog Strateškog pregleda obrane predstavljen je javnosti, a na temelju njega počet ćemo izradu novog Dugoročnog plana razvoja OSRH za iduće desetljeće. Na području materijalnih resursa želimo veće ulaganje u modernizaciju. Tako ćemo primjerice dovršiti projekt Patria, započeti izradu obalnog ophodnog broda za Obalnu stražu, dopromiti naše snage novom jurišnom puškom domaće proizvodnje, ulagati u poboljšanje uvjeta za život i rad naših vojnika i mornara, ulagati u izgradnju sigurnih skladišta za veliki broj ubojnih sredstava koje čuvamo, osposobiti brod Faust Vrančić za intervencije kod onečišćenja mora. Ove godine donijet ćemo i odluku o nadzoru zračnog prostora. Članstvom u NATO-u i uklaskom u EU pruža nam se prilika zajedničkog razvoja sposobnosti sa Saveznicima i partnerima, pa ćemo se i na tom području uključivati u projekte

za koje procijenimo da su nam korisni. Na području financija jasno nam je da proračun koji dvije trećine sredstava troši na personalne troškove, nije dugoročno održiv. Zato planiramo strukturu proračuna prilagoditi tako da oko polovice proračuna trošimo na personalne troškove, a oko 20% na opremanje i modernizaciju. Ono na čemu ću posebno inzistirati jest unapređenje obuke Oružanih snaga. Ona mora biti intenzivna, realistična i usredotočena na zadaću.

Jeste li zadovoljni transparentnošću u poslovanju Ministarstva obrane? Ima li mesta dodatnom poboljšanju?

Ne. Uopće nisam zadovoljan transparentnošću. Mnogo je novca potrošeno na jedan krajnje sumnjiv način. Želimo imati potpuno transparentno poslovanje i čiste obuze. Bilo je slučajeva u kojima je lošim načinom poslovanja nanesena šteta ugledu MORH-a. To ćemo u potpunosti promijeniti poštujući sve zakone o javnoj nabavi. To moramo učiniti ponajprije zbog hrvatskog vojnika koji nas prezentira u javnosti i to ne zasluzu. Odoru hrvatskog vojnika ne smije nitko sramotiti.

Koliko u tome bitnim ocjenjujete ulogu vojnog časopisa te ostalih tiskanih i videoizdanja koja su dostupna široj javnosti?

Jedna od mojih glavnih namjera kao ministra obrane jest otvaranje Ministarstva obrane prema javnosti. Hrvatski građani trebaju biti upoznati na koji način upravljamo i trošimo resurse i sredstva koja nam stavljuju na raspolaganje. Časopis Hrvatski vojnik i ostala izdanja su naš glas prema hrvatskim građanima i građankama. Zbog toga nam je vrlo važno očuvati njihovo povjerenje te ću inzistirati da informacija koju im dajemo bude istinita, relevantna i potpuna. Hrvatska vojna glasila imaju vrlo važnu ulogu i u informiranju unutar Ministarstva obrane i Oružanih snaga. Kao što želimo biti transparentni prema našim građanima, jednako je važno voditi se istim načelima prema svim našim djelatnicima. Želim vidjeti informirane i angažirane ljudi u sustavu. Ljudi koji razumiju ono što radimo i koji vjeruju da sve što radimo, radimo u najboljem interesu. Zato želim da vojna glasila i izdavaštvo nastave raditi dobar posao i da teže najboljim standardima i postignućima, što uostalom tražim od svakog segmenta obrambenog sustava. ■

RAZGOVOR